

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та оподаткування посередницьких операцій в Україні (на прикладі Філії МПП «Темп-92»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ФМОІТ, група 41
Капсамун Аліна Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор
(науковий ступінь, вчене звання)
Артюх Оксана Валентинівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. З метою досягнення найбільш ефективного і економічного результату в бізнесі підприємства часто проводять посередницькі операції. Основними цілями посередницької діяльності є: збільшення прибутку, максимальне задоволення платоспроможного попиту споживачів, довгострокова ринкова стійкість, позитивна репутація на ринку і визнання з боку громадськості. Тому питання удосконалення методичних підходів щодо обліку, контролю та оподаткування посередницьких операцій як на міжнародному, так і вітчизняному ринку залишаються актуальними, що і обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи

Мета дослідження полягає у розкритті теоретико-прикладних аспектів обліку, оподаткування та контролю посередницьких операцій на підприємствах України.

Відповідно до мети підлягають вирішенню такі **завдання:**

- визначити сутність, види посередницьких операцій, їх нормативне регулювання у системі управління підприємств;
- дослідити порядок відображення у системі обліку інформації про посередницькі операції;
- навести загальну економічну характеристику досліджуваного підприємства;
- вивчити специфіку документування посередницьких операцій в обліковій системі підприємства;
- розкрити сучасну практику обліку та оподаткування посередницьких операцій за договорами доручення;
- дослідити методичні аспекти аналітичної роботи у сфері розрахунків з контрагентами;
- розглянути організацію внутрішнього контролю посередницьких операцій та запропонувати шляхи вирішення проблемних аспектів обліку та оподаткування.

Предметом дослідження Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти та діюча практика обліку, оподаткування та контролю посередницьких операцій на підприємствах України.

Об'єктом дослідження є процес обліку, оподаткування та контролю посередницьких операцій у Філії МПП «Темп-92».

Методи дослідження. У роботі застосовано системний підхід до вивчення економічних процесів у їх взаємозв'язку та взаємозалежності. Використовувалися такі методичні прийоми, як: аналіз та синтез, абстрагування і конкретизація. Під час проведення аналітичних та контрольних заходів застосовувалися такі прийоми, як: опитування, перевірка, порівняння, аналітичні розрахунки тощо

Інформаційна база дослідження: законодавчі акти, нормативно-правові документи та інші регламенти, монографії, статті, матеріали науково-практичних міжнародних та вітчизняних конференцій, інші наукові публікації, джерела

Інтернет, а також статутні, розпорядчі, первинні документи, облікові реєстри, фінансова, податкова звітність досліджуваного підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 9-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 65 сторінок. Основний зміст викладено на 62 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Посередницькі операції на вітчизняних підприємствах: теоретичні основи обліку»** визначено сутність, види посередницьких операцій, їх нормативне регулювання у системі управління підприємств, досліджено порядок відображення у системі обліку інформації про посередницькі операції. Це дало змогу розкрити особливості формування обліку комісійних операцій продажу та придбання товарів як на території України так і за її межами у сторін договірних відносин: комітентів та комісіонерів.

У другому розділі **«Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування посередницьких операцій»** наведена загальна економічна характеристика досліджуваного підприємства, та розкрита специфіка документування посередницьких операцій (зокрема, операцій за договорами доручення) у системі обліку та оподаткування вітчизняного підприємства.

У третьому розділі **«Аналіз і контроль операцій у галузі посередництва на підприємствах України»** розглянуто методичні аспекти аналітичної роботи у сфері розрахунків з контрагентами, у тому числі при здійсненні посередницьких операцій та вивчено організаційні аспекти внутрішнього контролю такої діяльності, що дозволило виявити проблемні питання обліку та оподаткування у системі управління вітчизняних підприємств та запропонувати шляхи їх вирішення.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження свідчать про досягнення поставленої мети і дають змогу зробити такі висновки:

1. Дослідження сутності посередницьких операцій у їх різноманітті, аналіз нормативного регулювання таких операцій дало змогу розкрити теоретичні аспекти обліку вітчизняних підприємств у сфері посередництва на національному та міжнародному рівні.

2. Вивчення порядку відображення в обліку посередницьких операцій обумовило розкриття особливостей формування обліку комісійних операцій продажу та придбання товарів як на території України так і за її межами у комітентів та комісіонерів - сторін договірних відносин.

3. На підставі вивчення правоустановчих документів, внутрішніх регламентів, облікової та звітної документації Філії МПП «Темп-92» з'ясовано, що основним видом її діяльності є будівельно-монтажні роботи, ремонтні послуги та інші супутні послуги на утримання житлових, інших будинків та територій, роботи по їх благоустрою. Аналіз основних показників агрегованого балансу

показують, що Філія МПП «Темп-92» на кінець звітної періоду має стабільний фінансовий стан та перспективи покращення бізнесу.

4. Аналіз документування посередницьких операцій показав, що на підставі первинних документів та облікових реєстрів формується аналітичний облік, інформація з якого в подальшому акумулюється в синтетичних реєстрах та економічній звітності (фінансовій, статистичній, податковій, управлінській). Вимоги до оформлення первинних документів прописуються у відповідних законодавчих та інших нормативних актах, дотримання яких є обов'язковим.

5. Розгляд прикладних аспектів відображення в обліку операцій за договорами доручення та розкриття специфіки їх оподаткування дало можливість ґрунтовно дослідити особливості посередницьких операцій у системі управління вітчизняних підприємств.

6. Розкриття методичних аспектів аналітичної роботи у сфері розрахунків з контрагентами та аналіз стану дебіторської і кредиторської заборгованості у їхньому співвідношенні за допомогою відповідних коефіцієнтів дало можливість зазначити, що Філії МПП «Темп-92» варто постійно слідкувати за відносинами з контрагентами, своєчасністю проведення розрахунків, співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості і докладати всіх зусиль для зменшення заборгованостей за рахунок скорочення періоду їх погашення.

7. З метою розкриття методичних аспектів внутрішнього контролю посередницьких операцій у роботі визначено сутність внутрішнього контролю, його цілі, основні завдання, інформаційні джерела, етапи проведення. Узагальнено типові помилки за результатами внутрішнього контролю, які допускаються фахівцями при відображенні в обліку та звітності інформації про посередницькі операції на вітчизняних підприємствах. Вивчення організаційних аспектів внутрішнього контролю діяльності у сфері посередництва дозволило виявити проблемні аспекти обліку та оподаткування та запропонувати шляхи їх вирішення, а саме:

- вдосконалити законодавчу базу та інші нормативно-правові акти щодо документування посередницьких операцій;
- постійно проводити моніторинг дебіторської та кредиторської заборгованості;
- використовувати новітні комп'ютерні технології у контрольній сфері;
- створити дієву службу (підрозділ / відділ чи іншу структуру) внутрішнього контролю на підприємстві.

Такі заходи сприятимуть удосконаленню обліку та оподаткування посередницьких операцій на вітчизняних підприємствах.

АНОТАЦІЯ

Капсамун А. А. «Облік, контроль та оподаткування посередницьких операцій в Україні (на прикладі Філії МПП «Темп-92»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит»
(шифр та назва спеціальності) (назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

У роботі досліджуються сутність, види посередницьких операцій, їх нормативне регулювання у системі управління підприємств, порядок відображення у системі обліку інформації про посередницькі операції.

Наводиться загальна економічна характеристика Філії МПП «Темп-92» та простежується специфіка документування посередницьких операцій, зокрема, операцій за договорами доручення у системі обліку та оподаткування вітчизняного підприємства.

Розглядаються методичні аспекти аналітичної роботи у сфері розрахунків з контрагентами, у тому числі при здійсненні посередницьких операцій; вивчаються організаційні аспекти внутрішнього контролю такої діяльності та виявляються проблемні питання обліку та оподаткування, пропонуються шляхи їх вирішення на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: посередницькі операції, системний підхід, документальне забезпечення, аналіз, внутрішній контроль.

ANNOTATION

Kapsamun A. A. «Accounting, control and taxation of intermediary operations in Ukraine (on the example of «Temp-92» MPP Branch)»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and taxation» for the educational program «Accounting and auditing»
(code and name of the specialty) (title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2023.

The work examines the essence, types of intermediary transactions, their normative regulation in the enterprise management system, the order of displaying information about intermediary transactions in the accounting system.

The general economic characteristics of the "Temp-92" MPP Branch are given and the specifics of documenting intermediary operations, in particular, operations under commission contracts in the accounting and taxation system of a domestic enterprise, are traced.

Methodical aspects of analytical work in the field of settlements with counterparties, including when carrying out intermediary operations, are considered; the organizational aspects of internal control of such activities are studied and problematic issues of accounting and taxation are revealed, ways of solving them at domestic enterprises are proposed.

Keywords: intermediary operations, system approach, documentation, analysis, internal control.